

02. CZYM JEST ŻYCIE WIECZNE?

Zbawienie, dostąpienie życia wiecznego i wejście do nieba – zazwyczaj utożsamiane jest z wieczną egzystencją. Błędnie uważa się, że życie jest tym, co mamy teraz i co tracimy wraz ze śmiercią, a otrzymamy je znów w darze dzięki Jezusowi w dniu zmartwychwstania.

W Ewangeliach i Dziejach Apostolskich występuje trzech ludzi, którzy zadają pytanie w tej sprawie:

(Mk 10,17; Łk 18,18) A gdy się wybierał w drogę, przybiegł ktoś (dostojnik), upadł przed nim na kolana i zapytał go: Nauczycielu dobry! Co mam czynić, aby odziedziczyć żywot wieczny? **(Łk 10,25)** A oto pewien uczony w zakonie wystąpił i wystawiając go na próbę, rzekł: Nauczycielu, co mam czynić, aby dostąpić żywota wiecznego? **(Dz 16,30)** I wyprowadziwszy ich na zewnątrz, rzekł: Panowie, co mam czynić, abym był zbawiony?

• Bogaty dostojnik przedłożył swoje bogactwo nad Boga i bliźniego. • Uczony w Prawie usłyszał, że miłość Boga i bliźniego daje życie wieczne, ale wymówił się, że niby nie wie, kto jest jego bliźnim. • Stróż więzienny, Rzymianin, bez wahania zadeklarował swoje zawierzenie Jezusowi głoszonemu przez Pawła i Sylasa.

Podobnie było z Szawłem, który zbawienie miał otrzymać poprzez tych, których prześladował:

(Dz 22,10) I rzekłem: Co mam czynić, Panie? Pan zaś rzekł do mnie: Powstań i idź do Damaszku, a tam ci wszystko powiedzą, co ci jest przeznaczone, żebyś uczynił.

Zwróćmy uwagę na trzy wypowiedzi naszego Pana w tej sprawie oraz stwierdzenie ap. Jana:

(J 5,24) Zapewniam, zapewniam was, że kto słucha Mojego słowa i wierzy Temu, który Mnie posłał, ma życie wieczne i nie idzie na potępienie, ale przeszedł ze śmierci do życia. (PE)

(J 6,47) Zapewniam, zapewniam was: Kto wierzy, ma życie wieczne. (PE)

(J 17,1) Gdy Jezus to powiedział, podniósł oczy ku niebu i modlił się: Ojcze, nadeszła godzina. Uwielbij swego Syna, aby Syn uwielbił Ciebie, 2. podobnie jak dałeś Mu władzę nad każdym człowiekiem, aby wszystkim, których Mu powierzyłeś, dał życie wieczne. 3. Na tym zaś polega życie wieczne, aby poznali Ciebie, jedynego prawdziwego Boga i Tego, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa. 4. Uwielbiłem Ciebie na ziemi, bo wypełniłem dzieło, które powierzyłeś Mi do wykonania. (PE)

(1 J 5,11) A świadectwo to jest następujące: Bóg dał nam życie wieczne, a życie to jest w Jego Synu. 12. Ten, kto ma Syna, ma życie, a kto nie ma Syna Bożego, nie ma życia. 13. To wam, którzy wierzycie w imię Syna Bożego napisałem, abyście wiedzieli, że macie życie wieczne. (PE)

- Nie można mieszać życia wiecznego z wieczną egzystencją.
- Życie wieczne jest udziałem w życiu Boga.

(1 J 1,1-3) [To wam oznajmiamy], co było od początku, cośmy usłyszeli o Słowie życia, co ujrzelśmy własnymi oczami, na co patrzyliśmy i czego dotykały nasze ręce, 2 bo życie objawiło się. Myśmy je widzieli, o nim świadczymy i głosimy wam życie wieczne, które było w Ojcu, a nam zostało objawione 3 oznajmiamy wam, cośmy ujrzeni i słyszeli, abyście i wy mieli współuczestnictwo z nami. A mieć z nami współuczestnictwo znaczy: mieć je z Ojcem i z Jego Synem Jezusem Chrystusem. (BT)

- **(J 1,4)** „W Nim było życie”.
- **(1 J 5,11)** „A takie jest to świadectwo, że żywot wieczny dał nam Bóg, a żywot ten jest w Synu Jego.” (J 5,26) „Ojciec ma żywot Sam w Sobie; dał i Synowi, aby miał żywot sam w sobie”.
- **(1 J 5,20)** „On jest tym prawdziwym Bogiem i Życiem Wiecznym”.
- **(Tt 1,2)** o „życiu wiecznym, które prawdomówny Bóg, obiecał przed wiekami”
- Warunkiem otrzymania życia wiecznego jest wiara w Jezusa, jako Syna Człowieczego i Syna Bożego (J 3,15-16.36) oraz w Ojca: „Tego, który Mnie posłał” (J 5,24).
- **(J 6,51)** „Ja Jestem Chlebem Żywota, który zstąpił z nieba: jeśli kto spożywać będzie ten chleb, żyć będzie na wieki”.

Zbawienie – to udział w życiu wiecznym. Jest to m.in. uznanie nas przez Boga za synów i córki. Skorzystanie z tego zależne jest od woli człowieka, bo Bóg ze swej strony chce, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i wszystko przygotował w Jezusie.

Człowiek przeznaczony jest do trwania w Wiecznie Trwającym JAHWE – drzewo życia z księgi Rodzaju i Apokalipsy jest symbolem elementów niezbędnych to tego trwania. Chrześcijanin karmi się Jego Słowem (ma „jeść ciało Jezusa”), mieszka w Jezusie, a On mieszka w nim; jest przez chrzest w wodzie zanurzony w Chrystusa, zanurzony w Ducha Świętego, wrasta w Ciało Jezusa, w Kościół; dba o jedność z Chrystusem, jedność z samym sobą, rozumie, że małżeństwo to jedna istota, itp.

- Grzech wywołał i nadal wywołuje chybienie tego celu – rozdział między Bogiem a człowiekiem
- Obecne życie ludzi na ziemi jest życiem chybionego celu – upadłym, skażonym, wzdychamy
- W Chrystusie mamy przywrócenie utraconej rzeczywistości trwania w Trwającym (wszystko nowe: od przymierza, poprzez człowieka aż do nieba i ziemi)
- Nieśmiertelność – to właściwość istnienia bez początku i końca – jedynie Bóg ma tę właściwość.
- Niezniszczalność – to właściwość stworzonych bytów duchowych, czyli aniołów i ludzi
- Wieczne potępienie – jest wiecznym istnieniem z wyrokiem odcięcia od Boga, wykluczenia. Wyrok w Ogrodzie Eden zawierał nadzieję zbawienia. Na Sądzie Ostatecznym wyrok ten będzie bez nadziei na zmianę skutków odcięcia od Wiecznie Trwającego – jako skutek odrzucenia Zbawiciela.

Pożyteczne referencje biblijne:

J 3,16.18.36; 6,40.47; 8,51; 10,27-30; 11,26; 12,44; 20,31; **Mk** 16,16; **Rz** 8,1.16-17.28-30.33-34; 10,11-13; **1 P** 1, 5.21; 1 J 5,1.11-13; **1 Tes** 5,9; 2 Tm 2,13-14.

Życie wieczne ludzi, którzy należą do Chrystusa rozpoczyna się już tu w doczesności. Są oni nazywani • dziećmi Bożymi (1 J 3,2), • dziedzicami Bożymi, a współdziedzicami Chrystusa (Rz 8,17), • posiadaczami życia wiecznego (J 3,36), • pielgrzymami i wychodźcami na tym świecie (1 P 2,11), których ojczyzna jest w niebie (Flp 3,20).

Dlatego w swoich modlitwach powtarzają: „Przyjdź Królestwo twoje, bądź wola twoja, jak w niebie tak i na ziemi” (Łk 11,2-3).

Ich pragnieniem jest czynienie woli Bożej tu na ziemi tak, jak aniołowie realizują ją w niebie. Czynienie woli Bożej to naśladowanie Chrystusa, którego jedynym celem jest posłuszeństwo tej woli (J 5,30). Ponieważ On tę wolę wypełnił, wierzący są zachęceni do wzorowania się na Nim. Dlatego ap. Paweł napisał: „Taka jest bowiem wola Boża: uświęcenie wasze, (...) za wszystko dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Chrystusie Jezusie względem was” (1 Tes 4,3 i 5,18).

- Choć są oni na ziemi, ich imiona już są zapisane w niebie (Łk 10,20), • tam tkwi źródło ich nadziei (Kol 1,5), ponieważ już teraz • „zakosztowali daru niebiańskiego” (Hbr 6,4).

Całe Pismo Święte świadczy o tym, że z chwilą zawierzenia Jezusowi człowiek wierzący zostaje wyzwolony z niewoli grzechu i już teraz uczestniczy w życiu wiecznym, co wyraża się w jego nowym sposobie myślenia i stylem życia różnym od dotychczasowego.

- Życie wieczne to nie jest przyrodzona nieśmiertelność świadomości ducha człowieczego, bo zarówno ludzie zbawieni jak i ludzie potępieni istnieją na wieki i zachowują pełnię świadomości po śmierci fizycznej (Mt 10,28; 17,3; Łk 20,38; 23,43; Flp 1,21-23; 2 Kor 5,8; Ap 6,9-11; Hbr 12,23; 1 P 3,4; J 11,24-25; 14,19).

- Życie wieczne nie jest wieczną egzystencją czy wieczną świadomością ducha człowieczego zarówno w ciele jak i poza ciałem. Życie wieczne jest udziałem jedynie ludzi usprawiedliwionych przez wiarę w Jezusa i poprzez pozostawanie w Chrystusie (J 3,15-18.36; 5,24; 17,1-7; 1 J 2,24-25; 5,11).

- Śmierć wg Biblii oznacza oddzielenie od celu, dla którego stworzenie zostało stworzone. Stwórca przeznaczył człowieka dla Siebie (Ef 1,5).

- Śmierć duchowa to oddzielenie człowieka wewnętrznego od Boga z powodu grzechu (Iz 59,2; Ef 2,1-6).

- Śmierć wieczna (tzw. śmierć druga) jest wiecznym oddzieleniem od Boga (Mt 10,28; 25,41.46; Ap 2,11; 14,9-11; 20,11-15; 21,8; Iz 66,22-24).

- Życie wieczne stanowi przeciwieństwo wiecznej śmierci – jest to wieczne połączenie z Bogiem (J 17,3; 1 J 2,24-25; 5,11-12; 1 Kor 6,17).

- Duchowe, wieczne życie jest czymś odrębnym od natury człowieka i jego naturalnego życia. Jest to życie Boże.
- Staje się ono udziałem człowieka od chwili, gdy ten znajdzie się w Chrystusie i pozostaje ono jego udziałem tak długo, jak długo człowiek narodzony na nowo trwa w Nim (1 J 2,24; 5,11-12). Chrystus jest naszym życiem i posiadamy je tak długo, jak długo jesteśmy jedno z Chrystusem (Kol 2,6.7; 3,4; J 15,1-7).
- Jesteśmy wolni od śmierci duchowej tak długo, jak długo żyjemy w wolności od grzechu, jak długo jesteśmy w duchowej jedności z Chrystusem. Kiedy wracamy do grzesznego stylu życia, zamieramy duchowo i tracimy życie wieczne, które jest tylko w Chrystusie.
- Taki odstępca żyjący bez Boga funkcjonuje nadal, ale jest „martwy duchowo”, „jego duch jest oddzielony od Ducha Bożego”. Jeśliby nie pojednał się z Bogiem pozostanie martwy dla Boga i Jego spraw tutaj, w tym ziemskim życiu, oraz będzie oddzielony od Boga i od Bożego życia na wieki (Mt 8,22; Ef 2,1-9; 1 Tm 5,6).
- Bóg jest światłością, a światłość jest życiem (J 1,5) – dlatego nic dziwnego, że Apokalipsa mówi o wiecznym przebywaniu potępionych w mrokach, w ciemności.
- Bóg jest miłością (1 J 4,17) i dlatego nic dziwnego, że Pan Jezus mówi o palącym ogniu, wiecznym robaku, męczarniach.
- Wieczność jest atrybutem, przymiotem, właściwością przynależącą do istoty Boga. Jedynie Stwórca nie ma początku i końca, zawsze był i zawsze będzie (Iz 43,10; Ps 90,2; Ap 1,4.8; 4,8). To jest właściwa nieśmiertelność – bez początku i bez końca.
- Samoistność Boga – to kolejny atrybut należący do istoty Boga, który istnieje w sobie i z siebie. On jest przyczyną własnej egzystencji. Jest źródłem wszelkiego życia, to życie jest niewyczerpane (Wj 4,14 „Jestem który jestem”)
- Wolą Ojca (J 6,40) jest udostępnienie życia wiecznego na bazie wiary w Jezusa (J 3,15-16).
- Dał Synowi moc (17,2), aby udzielić go tym, którzy uwierzyli w Niego, znając Go w Jego życiu jako Człowieka i w Jego śmierci (6:51 i 53).
- Cel misji Pana Jezusa: „Ja przyszedłem, aby miały życie”. (J 10,10). Skoro Pan Jezus przyszedł (i umarł), aby udostępnić to życie, to był to i jest to, jedyny sposób na przejęcie tego życia. Nikt nigdy nie może tego życia osiąść bez lub z dala od Pana Jezusa. Jest to jasno stwierdzone w 1 J 5,12: „Kto ma Syna, ma żywot, kto nie ma Syna, nie ma żywota”.
- Człowiek narodzony na nowo ma to samo życie, które miał Sam Pan. Jest jednak pewna różnica. Pan Jezus miał życie wieczne „w Sobie”. Wierzący ma je tylko w Nim. Aby zrozumieć różnicę, pomyśl o drzewie i liściu. Jasne jest, że jest życie w liściu, lecz jest to życie drzewa i liść ma je wyłączenie dzięki drzewu. Z drugiej strony drzewo nie potrzebuje liścia. Drzewo ma życie jako swoje własne prawo i w sobie. I ponownie cytujemy wiersz z Pierwszego Listu Jana 5,11: „Bóg dał nam żywot wieczny a ten żywot jest w Synu Jego”.
- Każdy, kto wierzy w Jezusa, posiada („ma”) żywot wieczny (J 3,16). Nie jest to tylko obietnica na przyszłość w niebie, lecz i błogosławieństwo, w którym mamy udział już teraz, na ziemi. Wierzący nie tylko powinien tego doświadczać, lecz także powinien być świadom tego obiektywnego faktu. Jan pisze po prostu: „To napisałem wam, abyście wiedzieli, że macie żywot wieczny” (1 J 5,13).

Cechy charakterystyczne życia wiecznego

- Życie wieczne manifestuje się w codziennych życiowych okolicznościach. Tak było w przypadku Pana, gdy był na ziemi. Wierzący, ma w sobie to samo życie, i ono się również „manifestuje” (przejawia) w codziennym życiu każdego prawdziwego dziecka Bożego.
- Pierwszą cechą życia wiecznego jest posłuszeństwo: „a z tego wiemy, że Go znamy, jeśli przykazania Jego zachowujemy” (1 J 2,3).
- Drugą cechą życia wiecznego jest miłość: „Kto mówi, że jest w światłości, a brata swojego nienawidzi, w ciemności jest nadal. Kto miłuje brata swojego, w światłości mieszka” (1 J 2,9-10), oraz: „My wiemy, że przeszliśmy ze śmierci do żywota, bo miłujemy braci” (1 J 3,14).
- Otrzymaliśmy to samo życie: „które jest prawdziwe w Nim i w nas” (1 J 2,8); mamy również zdolność do okazywania tych samych cech.

- Kolejnym interesującym słowem jest: „Przyszedłem, aby miały życie i obfitowały” (J 10,10).
- Inny aspekt, to nazwanie Jezusa „duchem ożywiającym” (1 Kor 15,45). Rozumiemy, że jest to Zmartwychwstały Pan, który jako Duch Ożywiający, udziela zmartwychwstałego życia swoim wiernym (J 20,22). Innymi słowy życie w obfitości ma ten nowy wymiar, który nie jest „zwykłym” życiem Pana, lecz życiem Zmartwychwstałego Pana. Jest to oczywiście coś, czego wierni Starego Testamentu nie znali.
- Życie wieczne jest związane z tym, co jest wieczne, a zatem z tym, co niewidoczne: „to co widzialne jest doczesne, a to co niewidzialne wieczne” (2 Kor 4,18).
- Życie wieczne jest udziałem w życiu Boga i we wszystkim, co jest Jego. Jest to potwierdzone przez słowa Pana: „A to jest żywot wieczny, aby poznali Ciebie, Jedyne prawdziwego Boga i Jezusa Chrystusa, którego posłałeś” (J 17,3).
- Ostatecznym celem zbawienia jest ŻYCIE WIECZNE w chwale Bożej. Życie wieczne w chwale Bożej zapoczątkuje zgromadzenie się w tym samym czasie ludu Bożego do bezpośredniej i niekończącej się jedności z Bogiem. W ten sposób zostanie zrealizowany odwieczny Boży plan odkupienia oraz osiągnięty ostateczny cel łaski zbawiennej otrzymanej w Jezusie. Biblijne obietnice o przyszłym szczęśliwym życiu wiecznym (Tt 1,2; 1 J 2,25). Obietnice te wymagają wypełnienia się (Ef 1,13; Hbr 11,13.39; Jk 2,5; 2P 1,4).

CHARAKTERYSTYKA ŻYCIA WIECZNEGO

- Jan mówi, że po zmartwychwstaniu naszych ciał będziemy podobni do Boga (1 J 3,2). Siedem wyrażen, które określają pełnię doskonałości, jaką osiągniemy:
- *amomos* (Ef 5,27); wolność od jakichkolwiek wad,
- *hagios* (Kol 1,22); świętość i moralnej doskonałość w stopniu satysfakcjonującym wymogi Boga,
- *aproskopos* - (Flp 1,10) uwolnienie od wszelkich źródeł powodujących upadek.
- *eilikrines* - (Ap 2,18.19; 19,12-14), coś, co zostało doświadczone przez ogień i okazało się doskonałe: bez wad i jakiegokolwiek skazy.
- *anegkletos* - (1Kor 1,8), wolność od wszelkich zadłużeń i zobowiązań,
- *amemptos* - (1 Tes 3,13; 5,23), ma zabarwienie eschatologiczne i mówi o czystości i doskonałości w czasie przyjścia Pana Jezusa,
- *spilos* i *rhutis* - (Ef 5,25-27), mówią o uwolnieniu Kościoła od wszelkich zanieczyszczeń i skaz w czasie ostatecznym.

Teraz tęsknimy za tym, by w pełni osiągnąć tę doskonałość. Bóg dokona tego w swojej miłości wtedy, gdy już będziemy z Nim w bezpośredniej jedności. Tę jedność możemy zauważyć:

- Pierwsze dni Kościoła – wszyscy wierzący mieli jedno serce i jedną duszę (Dz 4,32).
- Paweł stale zachęca do jedności i modli się o nią. Przypomina on chrześcijanom w Rzymie, że są wieloma członkami, ale stanowią jedno ciało i dlatego powinni być jednomyślni (Rz 12,4.16).
- Pisząc do chrześcijan w Koryncie, posługuje się tym samym obrazem ciała mającego różne zalety i dary (1 Kor 12,12-31). • Błaga skłóconych ze sobą Koryntian, aby nie było wśród nich podziału i aby łączyły ich ze sobą te same myśli (1 Kor 1,10). • Powiada im, że gniew i podziały są rzeczami cielesnymi, wskazującymi na świeckość zasad życia i oddalenie od myśli Chrystusowej (1 Kor 3,3). • Ponieważ są uczestnikami jednego chleba, powinni też być jednym ciałem (1 Kor 10,17). • Muszą oni żyć w pokoju i być jednomyślni (2 Kor 13,11).
- W Jezusie znikają wszelkie podziały i dlatego Żydzi i Grecy łączą się w jedno (Ef 2,13-14). Chrześcijanie muszą zachowywać jedność Ducha w pokoju, zawsze pamiętając o tym, że jest jeden Pan, jedna wiara, jeden chrzest, jeden Bóg i Ojciec wszystkich (Ef 4,3-6).
- Filipianie muszą trwać w jednym duchu, jednomyślnie walcząc o wiarę ewangeliczną; dopełnią oni radości Pawła, jeżeli będą wzajemnie się miłować; skłócone ze sobą Ewodia i Syntycha mają być jednomyślne w Panu (Flp 1,27; 2,2; 4,2).

IDEA ŻYCIA PRZYSZŁEGO

Jest rzeczą zaskakującą, że w starożytnym Izraelu nie wierzano w życie pośmiertne. Gdy prorok Ezechiel mówi o życiu powracającym do suchych kości (Ez 37), należy to rozumieć tylko jako metaforę odrodzenia Izraela jako narodu po powrocie z wygnania.

Idea życia przyszłego czy wiecznego pojawiła się w Izraelu dość późno, w czasach po wygnaniu do Babilonii, i wiązana jest z kontaktami Żydów z naukami perskimi. Ten fragment w księdze Daniela (12,1-3) uważany jest za pierwszą biblijną wzmiankę o życiu przyszłym. Mówi się tutaj o okresie strasznego prześladowania Żydów przez Antiocha IV Epifanesa, który Żydom lojalnym Bogu Jahwe nakazał pod groźbą śmierci porzucenie wiary ojców. Wielu z nich poniosło śmierć męczeńską. Fragment ten jednak mówi, że przetrwają śmierć, zmartwychwstaną, zostaną zbudzeni do wiecznego życia, co oznacza wzięcie ich przez Boga w obronę. Takie samo tło historyczne ma Druga Księga Machabejska: siedmiu braci umiera w obronie Tory z przeświadczeniem, że „Król świata jednak nas, którzy umieramy za Jego prawa, wskrzesi i ożywi do życia wiecznego” (7,9).

Księga Mądrości mówi, że Bóg stworzył Adama nieśmiertelnym: „dla nieśmiertelności Bóg stworzył człowieka – uczynił go obrazem swej własnej wieczności” (2,23). Śmierć przyszła z powodu grzechu: „gdy z niego spożyjesz, niechybnie umrzesz” (Rdz 2,17; 3,19). Księga Mądrości zajmuje jednak nietypową pozycję w literaturze żydowskiej, gdyż mówi nie o zmartwychwstaniu, lecz o nieśmiertelności duszy, dzięki której człowieczeństwo trwa po śmierci: „nadzieja ich pełna jest nieśmiertelności” (3,4). Żli przemijają wraz ze śmiercią, natomiast „sprawiedliwi żyją na wieki” (5,15).

Mimo Księgi Daniela, Drugiej Księgi Machabejskiej i Księgi Mądrości nie wszyscy Żydzi wierzyli w życie po śmierci, czy to dzięki zmartwychwstaniu, czy to dzięki nieśmiertelności. Opisując saduceuszów i faryzeuszów, Józef Flawiusz przedstawia także ich poglądy na życie pośmiertne. Saduceusze nie wierzyli w życie po śmierci, natomiast faryzeusze wierzyli w „duszę nieśmiertelną” i w to, że w życiu przyszłym Bóg nagrodzi sprawiedliwych i ukarze złych (Bell. II, 162-166; Ant. XVIII,11-22). Dzieje Apostolskie wzmiankują o sporze na temat zmartwychwstania między saduceuszami a faryzeuszami (23,6-9; por. Mk 12,18-27). Stanowisko saduceuszów nie wydaje się bezzasadne, jeśli się pamięta, że aż do Księgi Daniela w pismach hebrajskich nie pojawiła się idea życia przyszłego. Wiemy ponadto z dyskusji targumicznych dotyczących wersetu Rdz 4,8 (targumy jerozolimskie I i II do tego tekstu), że w kręgach żydowskich kwestia ta była nadal dyskutowana.

Życie wieczne w nauczaniu wczesnochrześcijańskim

Życie przyszłe i wieczne stało się w świetle zmartwychwstania Jezusa zasadniczą częścią nauczania chrześcijańskiego. Trwanie po śmierci interpretowano na różne sposoby: wzięcie w obronę Syna Człowieczego (Mk 14,62), analogiczne do upomnienia się Boga o męczenników machabejskich (Dn 7); nowe stworzenie, w którym nowy Adam, nie mający grzechu, został przywrócony do nieśmiertelności (Rz 5,12-21); wyniesienie do nieba, wstąpienie do nieba jak wstąpienie zapowiedziane w Ps 68,18 (por. Ef 4,6-8). Pisarze Nowego Testamentu stale mówią o prorockich zapowiedziach zmartwychwstania w Pismach (por. Łk 24,44-46), nawiązując do Ps 110 i 16 oraz do Oz 6,1-3. Jest to jednak z chrześcijański komentarz do tych tekstów.

Według nauczania chrześcijańskiego, Jezus obdarza swoich uczniów życiem wiecznym nie dopiero w przyszłości, ale już teraz: „Kto słucha słowa mego (...) ma życie wieczne i nie idzie na sąd, lecz ze śmierci przeszedł do życia” (J 5,24). W Ewangelii wg Jana ten sposób mówienia ma związek z twierdzeniem, że nauczanie Jezusa i Jego ustanowienia: Chrzest i Wieczerza Pańska, przewyższają nauczanie i obrzędy synagogalne. „To jest chleb, który z nieba zstąpił – nie jest on taki jak ten, który jedli wasi przodkowie, a poumierali. Kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6,58). Wiara w Jezusa daje zatem „życie wieczne” (J 3,15). W przeciwieństwie do studni Jakuba, woda, którą daje Jezus, staje się w chrześcijaństwie źródłem wody tryskającej ku życiu wiecznemu (J 4,14). W przeciwieństwie do tych, którzy jedli mannę na pustyni ci, co jedzą chleb żywy, Jezusa, będą „żyć na wieki” (J 6,40.47).

Ten sposób mówienia, choć zrozumiały w kontekście Ewangelii wg Jana, rodzi jednak pewne problemy. Niektórzy pojmowali go dosłownie i uważali, że już są po drugiej stronie śmierci i że zmartwychwstanie już nastąpiło (por. 2 Tm 2,17-18; 1 Kor 4,8). Ci, którzy rozumieli to dosłownie, byli zaskoczeni śmiercią umiłowanego ucznia Jezusa, Łazarza (J 11). Tego rodzaju problemy doprowadziły do korekty pojmowania życia wiecznego. Nadal podkreślano ważność nawrócenia i dołączenia przez chrzest do zboru, gdyż oznaczają one przejście od śmierci do

życia (1 P 1,3), ale zarazem przypomina się nawróconym, że choć życie wieczne już jest w sposób duchowy obecne, to jednak pozostaje nadal obietnicą, która się w pełni zrealizuje w przyszłości. Nawróceni już przeszli od śmierci do życia mocą Słowa i Ducha, ale zarazem się podkreśla, że Jezus wskrzesi ich „w dniu ostatecznym” (J 6,40; 11,25).

Rozwój refleksji, że życie wieczne związane jest z Jezusem, widoczne jest w zestawieniu wypowiedzi na ten temat w Ewangelii wg Jana, gdzie Jezus mówi o sobie, że jest „drogą i prawdą i życiem”, ze stwierdzeniem późniejszym Jana, który na wstępie Pierwszego Listu pisze, że to słowo i życie wieczne było u Ojca i nam się objawiło (1J 1,1-2), a na końcu listu z całym przekonaniem stwierdza: „My zaś wiemy, że Syn Boży przyszedł i obdarzył nas zdolnością umysłu, żebyśmy mogli poznać prawdziwego. I jesteśmy w jedności z tym prawdziwym poprzez jego Syna, Jezusa Chrystusa. To jest prawdziwy Bóg i życie wieczne” (1 J 5,20).

Życie – to jedność z Bogiem

(J 17,1-26) To powiedział Jezus, a podniósłszy oczy swoje ku niebu, rzekł: Ojcze! Nadeszła godzina; uwielbij Syna swego, aby Syn uwielbił ciebie; 2 Jak mu dałeś władzę nad wszelkim ciałem, aby dał żywot wieczny tym wszystkim, których mu dałeś.

3 A to jest żywot wieczny, aby poznali ciebie, jedynego prawdziwego Boga i Jezusa Chrystusa, którego posłałeś.

4 Ja cię uwielbiłem na ziemi; dokonałem dzieła, które mi zleciłeś, abym je wykonał; 5 A teraz Ty mnie uwielbij, Ojcze, u siebie samego tą chwałą, którą miałem u ciebie, zanim świat powstał.

6 Objawiłem imię twoje ludziom, których mi dałeś ze świata; twoimi byli i mnie ich dałeś, i strzegli słowa twojego.

7 Teraz poznali, że wszystko, co mi dałeś, od ciebie pochodzi; 8 Albowiem dałem im słowa, które mi dałeś, i oni je przyjęli i prawdziwie poznali, że od ciebie wyszedłem, i uwierzyli, że mnie posłałeś.

9 Ja za nimi proszę, nie za światem proszę, lecz za tymi, których mi dałeś, ponieważ oni są twoi; 10 I wszystko moje jest twoje, a twoje jest moje i uwielbiony jestem w nich.

11 I już nie jestem na świecie, lecz oni są na świecie, a Ja do ciebie idę. Ojcze święty, zachowaj w imieniu twoim tych, których mi dałeś, aby byli jedno, jak my.

12 Dopóki byłem z nimi na świecie, zachowywałem w imieniu twoim tych, których mi dałeś, i strzegłem, i żaden z nich nie zginął, prócz syna zatracenia, by się wypełniło Pismo.

13 Ale teraz do ciebie idę i mówię to na świecie, aby mieli w sobie moją radość w pełni.

14 Ja dałem im słowo twoje, a świat ich znienawidził, ponieważ nie są ze świata, jak Ja nie jestem ze świata.

15 Nie proszę, abys ich wziął ze świata, lecz abys ich zachował od złego.

16 Nie są ze świata, jak i Ja nie jestem ze świata.

17 Poświęć ich w prawdzie twojej; słowo twoje jest prawdą.

18 Jak mnie posłałeś na świat, tak i Ja posłałem ich na świat;

19 I za nich poświęcam siebie samego, aby i oni byli poświęceni w prawdzie.

20 A nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy przez ich słowo uwierzą we mnie.

21 Aby wszyscy byli jedno, jak Ty, Ojcze, we mnie, a Ja w tobie, aby i oni w nas jedno byli, aby świat uwierzył, że Ty mnie posłałeś.

22 A Ja dałem im chwałę, którą mi dałeś, aby byli jedno, jak my jedno jesteśmy.

23 Ja w nich, a Ty we mnie, aby byli doskonali w jedności, żeby świat poznał, że Ty mnie posłałeś i że ich umiłowałeś, jak i mnie umiłowałeś.

24 Ojcze! Chcę, aby ci, których mi dałeś, byli ze mną, gdzie Ja jestem, aby oglądali chwałę moją, którą mi dałeś, gdyż umiłowałeś mnie przed założeniem świata.

25 Ojcze sprawiedliwy! I świat cię nie poznał, lecz Ja cię poznałem i ci poznali, że Ty mnie posłałeś;

26 I objawiłem im imię twoje, i objawię, aby miłość, którą mnie umiłowałeś, w nich była, i Ja w nich.

- Judasz – syn zatracenia, syn potępienia, ten, o który obrał zgubę, zginienie, *apoleia* – ruina, zguba fizyczna, psychiczna, duchowa.

- Judasz obrał zerwanie jedności z Dawcą życia – jeden z was jest diabłem (J 6,70-71).

J 6,61-71. 61 Jezus świadomy tego, że Jego uczniowie szemrają, powiedział: To was gorszy? 62 A jeśli ujrzycie Syna Człowieczego, wstępującego tam, gdzie był wcześniej? 63 Duch jest tym, który ożywia, ciało nic nie pomaga. Słowa, które wam powiedziałem, są duchem i życiem. 64 Ale są wśród was tacy, którzy nie wierzą. Jezus bowiem wiedział od początku, kto nie wierzy i kto Go wyda. 65 I mówił: Dlatego powiedziałem wam, że nikt nie może przyjść do Mnie, jeśli nie jest mu to dane od Ojca. 66 Odtąd wielu Jego uczniów odeszło i już z Nim nie chodziło. 67 Powiedział więc Jezus do Dwunastu: Czy i wy chcecie odejść? 68 Odpowiedział Mu Szymon Piotr: Panie, do kogo pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. 69 My uwierzyliśmy i poznaliśmy, że Ty jesteś Święty Boga. 70 Jezus im odpowiedział: Czy nie Ja was, dwunastu, wybrałem? Jeden z was jest jednak diabłem. 71 Mówił zaś o Judaszu, synu Szymona Iskarioty. Ten bowiem, jeden z Dwunastu, miał Go wydać.

(J 13,18) – spożywa chleb ze mną i wystąpił przeciwko mnie, wybrałem go – podniósł na mnie pięte

(2 Tes 2,3) – odstępstwo, syn bezprawia, syn zatracenia (por. Ps 109,6-19; Dz 1,16-20.25).

(J 18,9) – nie utraciłem nikogo, których mi dałeś – Ojciec ich daje, a oni przychodzą (J 6,37).

(1 J 2,19) – nie byli z nas, gdyby byli to by pozostali z nami.

(J 6,39-40) Woła zaś Tego, który Mnie posłał, jest to, abym nie utracił nikogo z tych, których Mi dał, lecz wskrzesił ich w dniu ostatecznym. 40 Woła bowiem Mojego Ojca jest to, aby każdy, kto widzi Syna i wierzy w Niego, miał życie wieczne, a Ja go wskrzeszę w dniu ostatecznym.

(J 10,27-28) Moje owce słuchają Mojego głosu i Ja znam je, a one idą za Mną. 28 Ja daję im życie wieczne, dlatego nie zginą (*apollumi*) na wieki i nikt nie wyrwie ich z Mojej ręki.

(Hbr 2,13) – ja i dzieci, które dał mi Bóg

■ Jedność w Sadzie Eden – człowiek w egzystencjalnej wspólnocie z Bogiem

(Rdz 2,7) Ukształtował Pan Bóg człowieka z prochu ziemi i tchnął w nozdrza jego dech życia. Wtedy stał się człowiek istotą żywą.

(Ps 100,3) Wiedźcie, że Jahwe jest Bogiem: On sam nas stworzył, my Jego własnością, jesteśmy Jego ludem, owcami Jego pastwiska.

(Ps 139,14) Dziękuję Ci, że mnie stworzyłeś tak cudownie, godne podziwu są Twoje dzieła. I dobrze znasz moją duszę, 15 nie tajna Ci moja istota, kiedy w ukryciu powstawałem, utkany w głębi ziemi.

(Hbr 12,9) Ponadto, szanowaliśmy naszych ojców według ciała, chociaż nas karali; czy nie daleko więcej winniśmy poddać się Ojcu duchów, aby żyć?

(Jk 4,5) Albo czy sądzicie, że na próżno Pismo mówi: Zazdrośnie chce On mieć tylko dla siebie ducha, któremu dał w nas mieszkanie?

Spójnik „albo” wskazuje na powiązanie tego zdania z myślą poprzednią, jako argument uzupełniający. Jednakowa forma przypadków *‘to pneuma’* (duch, rodzaj nijaki) utrudnia ustalenie, czy wyraz ten jest podmiotem, czy przedmiotem. Trudno ustalić, czy *‘to pneuma’* oznacza tu Ducha Bożego (Świętego), czy ducha człowieczego. Wydaje się jednak, że podmiotem jest Bóg, a *‘to pneuma’* przedmiotem rozumianym jako duch człowieczy. Bóg nie chce, by człowiek w swoim wnętrzu, w swoim duchu, w duszy, dzielił swoją miłość szukając przyjaźni ze światem. Nie ma w Biblii zdania, na które powołuje się w. 5. Być może pochodzi ono z jakiegoś tekstu zaginionego.

Inna wypowiedź podobna w intencji do poprzedniej:

(1 Kor 6,16) Albo czy nie wiecie, że, kto się łączy z wszeteczną, jest z nią jednym ciałem? Albowiem, mówi Pismo, ci dwoje będą jednym ciałem. 17 Kto zaś łączy się z Panem, jest z nim jednym duchem.

■ Jedność w małżeństwie – jedna istota

(Rdz 2,24) Dlatego opuści mąż ojca swego i matkę swoją i złączy się z żoną swoją, i staną się jednym ciałem / istotą (Mt 19,5-6).

(Rz 1,27) Podobnie też mężczyźni zaniechali przyrodzonego obcowania z kobietą, zapalali jedni ku drugim żądzą, mężczyźni z mężczyznami popełniając sromotę i ponosząc na sobie samych należną za ich zboczenie karę

(Ef 5,31) Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, i połączy się z żoną swoją, a tych dwoje będzie jednym ciałem.

■ Jedność istoty Boga

(J 10,30) Ja i Ojciec jedno jesteśmy.

■ Jedność Kościoła

(Dz 1,14) Ci wszyscy trwali jednomyślnie w modlitwie

(Dz 2,1) A gdy nadszedł dzień Zielonych Świąt, byli wszyscy razem na jednym miejscu

(Dz 4,24) Ci zaś, gdy to usłyszeli, podnieśli jednomyślnie głos do Boga i rzekli: Panie, Ty, któryś stworzył niebo i ziemię, i morze, i wszystko, co w nich jest,

(Dz 4,32) A tych wszystkich wierzących było jedno serce i jedna dusza i nikt z nich nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne.

(Dz 5,12) A przez ręce apostołów działo się wśród ludu wiele znaków i cudów. I zgromadzili się wszyscy jednomyślnie w przysionku Salomonowym, 13 Z postronnych jednak nikt nie ośmielał się do nich przyłączać; ale lud miał ich w wielkim poważaniu.

(Rz 12,5) Tak my wszyscy jesteśmy jednym ciałem w Chrystusie, a z osobna jesteśmy członkami jedni drugich.

(1 Kor 1,10) A proszę was, bracia, w imieniu Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście wszyscy byli jednomyślni i aby nie było między wami rozłamów, lecz abyście byli zespoleni jednością myśli i jednością zdania.

(1 Kor 12,12-14) Albowiem jak ciało jest jedno, a członków ma wiele, ale wszystkie członki ciała, chociaż ich jest wiele, tworzą jedno ciało, tak i Chrystus; 13 Bo też w jednym Duchu wszyscy zostaliśmy ochrzczeni w jedno ciało - czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni, i wszyscy zostaliśmy napojeni jednym Duchem. 14 Albowiem i ciało nie jest jednym członkiem, ale wieloma.

(2 Kor 5,18-20) A wszystko to jest z Boga, który nas pojednał z sobą przez Chrystusa i porучzył nam służbę pojednania, 19 To znaczy, że Bóg w Chrystusie świat z sobą pojednał, nie zaliczając im ich upadków, i powierzył nam słowo pojednania. 20 Dlatego w miejsce Chrystusa poselstwo sprawujemy, jak gdyby przez nas Bóg upominał; w miejsce Chrystusa prosimy: Pojednajcie się z Bogiem.

(Ef 1,10) Tajemnicę woli swojej, aby z nastaniem pełni czasów wykonać ją i w Chrystusie połączyć w jedną całość wszystko, i to, co jest na niebiosach, i to, co jest na ziemi w nim,

(Ef 2,14) Albowiem On jest pokojem naszym, On sprawił, że z dwojga jedność powstała, i zburzył w ciebie swoim stojącą pośrodku przegrodę z muru nieprzyjaźni, 15 On zniósł zakon przykazań i przepisów, aby czyniąc pokój, stworzyć w sobie samym z dwóch jednego nowego człowieka. 16 I pojednać obydwóch z Bogiem w jednym ciebie przez krzyż, zniweczywszy na nim nieprzyjaźń; (...) 18 Albowiem przez niego mamy dostęp do Ojca, jedni i drudzy w jednym Duchu.

(Ef 3,6) Mianowicie, że poganie są współdziedzicami i członkami jednego ciała i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie przez ewangelię,

(Ef 4,2-5) Z wszelką pokorą i łagodnością, z cierpliwością, znosząc jedni drugich w miłości, 3 Starając się zachować jedność Ducha w spójni pokoju: 4 Jedno ciało i jeden Duch, jak też powołani jesteście do jednej nadziei, która należy do waszego powołania; 5 Jeden Pan, jedna wiara, jeden chrzest;

(Ef 4,11-13) I On ustanowił jednych apostołami, drugich prorokami, innych ewangelistami, a innych pasterzami i nauczycielami, (...) 13 Aż dojdziemy wszyscy do jedności wiary i poznania Syna Bożego, do męskiej doskonałości, i dorośniemy do wymiarów pełni Chrystusowej,

(Flp 2,2-3) Dopełnijcie radości mojej i bądźcie jednej myśli, mając tę samą miłość, zgodni, ożywieni jednomyślnością. 3 I nie czyńcie nic z kłótności ani przez wzgląd na próżną chwałę, lecz w pokorze uważajcie jedni drugich za wyższych od siebie;

(Kol 1,20-22) I żeby przez niego wszystko, co jest na ziemi i na niebie, pojednało się z nim dzięki przywróceniu pokoju przez krew krzyża jego. (...) 22 Teraz pojednał w jego ziemskim ciebie przez śmierć, aby was stawić przed obliczem swoim jako świętych i niepokalanych, i nienagannych,

(Kol 3,15) A w sercach waszych niech rządzi pokój Chrystusowy, do którego też powołani jesteście w jednym ciebie: a bądźcie wdzięczni.

(1 P 3,8) A w końcu: Bądźcie wszyscy jednomyślni, współczujący, braterscy, miłosierni, pokorni;

■ Jedność ludzkości

(Dz 17,26) Z jednego pnia wywiódł też wszystkie narody ludzkie, aby mieszkaly na całym obszarze ziemi, ustanowiwszy dla nich wyznaczone okresy czasu i granice ich zamieszkania

(Rz 5,10-12) Jeśli bowiem, będąc nieprzyjaciółmi, zostaliśmy pojednani z Bogiem przez śmierć Syna jego, tym bardziej, będąc pojednani, dostąpimy zbawienia przez życie jego. 11 A nie tylko to, lecz chlubimy się też w Bogu przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, przez którego teraz dostąpiliśmy pojednania. 12 Przeto jak przez jednego człowieka grzech wszedł na świat, a przez grzech śmierć, tak i na wszystkich ludzi śmierć przysła, bo wszyscy zgrzeszyli;

(Rz 5,18-19) A zatem, jak przez upadek jednego człowieka przyszło potępienie na wszystkich ludzi, tak też przez dzieło usprawiedliwienia jednego przyszło dla wszystkich ludzi usprawiedliwienie ku żywotowi. 19 Bo jak przez nieposłuszeństwo jednego człowieka wielu stało się grzesznikami, tak też przez posłuszeństwo jednego wielu dostąpi usprawiedliwienia.

■ Jedność człowieka

(Rz 8,10) Jeśli jednak Chrystus jest w was, to chociaż ciało jest martwe z powodu grzechu, jednak duch jest żywy przez usprawiedliwienie.

Czym jest śmierć dla człowieka? Oddzieleniem od Boga – Źródła wszelkiego życia.

Stało się to w Sadzie Eden, gdy człowiek poprzez sprzeciw wobec Bożej woli oddzielił się od Stwórcy. Stał się istotą fizyczną, już nie duchową. Stał się umarły duchowo, bo jego duch utracił więź z Duchem Boga. Od teraz potrzebuje zbawienia – przywrócenia utraconej jedności ze Stwórcą.

Pierwsza śmierć (fizyczna) – to rozdzielenie ciała i ducha człowieczego.

Zmartwychwstanie ciała lub przemienienie ciała – to przywrócenie człowiekowi zdolności pełnego uczestniczenia w świecie właściwym, nieziemskim, Bożym; to nadanie postaciowości duchowi człowieczemu.

Druga śmierć – to bezpowrotne oddzielenie człowieka od Boga (jezioro ogniste).

• pokój, harmonia • *pleroma*, obfite, spełnione życie / brak tego to męczarnie

(J 5,21-30) Jak Ojciec wskrzesza z martwych i ożywia, tak i Syn, kogo chce ożywia. 22 Ojciec też nikogo nie sądzi, ale cały sąd dał Synowi, 23 aby wszyscy oddawali cześć Synowi, jak oddają cześć Ojcu. Kto nie czci Syna, nie czci Ojca, który Go posłał.

24 Zapewniam, zapewniam was, że kto słucha Mojego słowa i wierzy Temu, który Mnie posłał, ma życie wieczne i nie idzie na potępienie, ale przeszedł ze śmierci do życia. 25 Zapewniam, zapewniam was, że zbliża się godzina, i teraz już jest, gdy umarli usłyszą głos Syna Boga i ci, którzy usłyszą, będą żyć.

26 Jak bowiem Ojciec ma życie w sobie, tak też sprawił, żeby i Syn miał życie w sobie. 27 Dał Mu władzę sądenia, bo jest Synem Człowieczym.

28 Nie dziwcie się temu, bo zbliża się godzina, kiedy wszyscy, którzy są w grobach, usłyszą Jego głos, 29 i ci, którzy dobrze czynili, powstaną do życia, ci zaś, którzy źle czynili, powstaną na potępienie.

30 Ja sam z siebie nic nie mogę czynić. Osądzam zgodnie z tym, co słyszę, a Mój sąd jest sprawiedliwy, bo nie zabiegam o Moją wolę, ale o wolę Tego, który Mnie posłał.

(J 5,28 BW) Nie dziwcie się temu, bo zbliża się godzina, kiedy wszyscy, którzy są w grobach, usłyszą Jego głos, 29 i ci, którzy dobrze czynili, powstaną do życia, ci zaś, którzy źle czynili, powstaną na potępienie.

(BT) 29 a ci, którzy pełnili dobre czyny, pójdą na zmartwychwstanie życia; ci, którzy pełnili złe czyny – na zmartwychwstanie potępienia.

(GNT) 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Życie wieczne, czyli nadprzyrodzone, w stadium zaczątkowym posiada każdy, kto przyjmuje Słowo Chrystusa i wierzy Bogu, który posłał Jezusa. Taki człowiek przeszedł ze stanu grzechu (śmierci) do stanu łaski (życia) na ziemi oraz chwały w niebie i nie będzie potępiony (sądzony). Godzina duchowego zmartwychwstania już nadeszła, a umarli, czyli niewierzący w Syna Bożego, będą żyli, jeśli w Niego uwierzą (w. 25-26). Syn Boży naucza i powołuje do swego Królestwa. Kto w Niego uwierzy, będzie żył na wieki dzięki temu, że Syn ma otrzymaną od Ojca władzę dawania życia. W stosunku do tych natomiast, którzy nie uwierzą, Jezus ma władzę wydania wyroku potępiającego. Przysługuje Mu ta władza jako Synowi Człowieczemu (2,27).

Konspekt do dwunastu rozważań pastora Kazimierza Sosulskiego wyemitowanych w Radiu Pielgrzym w okresie 14.05 – 30.07.2014 roku pod wspólnym tytułem „Człowiek, niebo i piekło”.

(1) Dzień, w którym umarła śmierć; (2) Czym jest życie wieczne; (3) Człowiek a śmierć; (4) Człowiek a potępienie; (5) Człowiek i zaświaty; (6) Człowiek i powrót Jezusa; (7) Człowiek i zmartwychwstanie; (8) Człowiek i sąd ostateczny; (9) Człowiek i niebo; (10) Człowiek a jezioro ogniste; (11) Uchwyćmy się Życia; (12) Trzymajmy się Życia